

(2 ½ Hours)

Total Marks – 75

NB: 1. All question are compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks.

3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

1	A	Briefly discuss the impact of industry on family, kinship and caste.	15
		OR	
	B	Explain the changing features of formal organization.	
2	A	Write an essay on the relationship between gender and technology.	15
		OR	
	B	Discuss the characteristics of Indian workers.	
3	A	Critically examine industrial relations.	15
		OR	
	B	Discuss the on Voluntary retirement scheme.	
4	A	Examine the nature of industrial conflict and methods of conflict resolutions.	15
		OR	
	B	Discuss the evolution and growth of trade unions in India.	
5		Write short notes on any Three of the following	15
	a)	Gender and technology	
	b)	Labour Market in India	
	c)	Flexible specialization	
	d)	Globalization	
-

मराठी रुपांतर

(2 ½ तास)

एकूण गुण - 75

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
3. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास मुख्य मजकुराचा संदर्भ इंग्रजीतील पेपर घ्यावा.

1	अ	कुटुंब, नातेसंबंध आणि जात यावर उद्योगाचा प्रभाव थोडक्यात चर्चा करा.	15
		किंवा	
	ब	औपचारिक संस्थेची बदलती वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	
2	अ	लिंग आणि तंत्रज्ञान यांच्यातील संबंधांवर एक निबंध लिहा.	15
		किंवा	
	ब	भारतीय कामगारांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.	
3	अ	औद्योगिक संबंधांचे टिकात्मक परीक्षण करा.	15
		किंवा	
	ब	स्वेच्छानिवृत्ती योजनेवर चर्चा करा.	
4	अ	औद्योगिक संघर्षाचे स्वरूप आणि संघर्ष निराकरणाच्या पद्धती परीक्षण करा.	15
		किंवा	
	ब	भारतातील कामगार संघटनांच्या उत्क्रांती आणि वाढीची चर्चा करा.	
5		खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर थोडक्यात टिपा लिहा.	15
	अ	लिंग आणि तंत्रज्ञान	
	ब	भारतातील कामगार बाजार	
	क	लवचिक विशेषीकरण	
	ड	जागतिकीकरण	